№664 ١٩١١ سنه ٣١ مارت — پنجشنبه — ٦٦٤ نچی نومر ١٣٢٩ سنه ١٣ ربیع الاخر

ГАЗЕТА
„ЮЛДУЗЪ"
Цѣна 4 руб. на годъ
Редакція и Контора:
Казань, номера „Болгаръ" № 19-й.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ".
Russie, Kazan, redaction
„Julduz".
Плата за обявленія:
(25) и (15) коп.
Телефонъ № 748

یولدز

آلتنچی سنه

«یولدز»
یکشنبه، سهشنبه و پنجشنبه کونلرنده هفته‌ده اوچ مرتبه نشر ایدلور، ملی جریدهٔ ترکیه‌در.
بهاسی: بر سنه اوچون دورت صوم،
آلتی آی اوچون ایکی صوم،
اوچ آی اوچون بر صوم ٢٠ تیندر.
آدرس آلماشدرو ٢٨ تین.
اداره‌سی پچه‌ن بازارنده «بلغار» مسافرخانه‌سنده ١٩ نچی نومرده‌در.

باصلوب چقدی عبدالله افندی توقایف‌نك
مصارفی ایله
مرتبی ه
کوڭل جیمشلری
نام شعر مجموعه‌سی. بو مجموعه‌نك عبدالله افندی طرفندن ترتیب ایتلگان بولووی آنك حقنده سوز سویله‌رگه یول قالدرمی. شولای بولسه بز، اوقوچیلرنك بو مجموعه‌ده شاعر افندینك اوّلگی مجموعه‌لرنده بولماغان نچکه حسیاتلرغه وغایت تیره‌ن معنی‌لرغه اوچرایه‌چقلرینی ئه‌یتوب کیتونی آرتق دیوب بلمیبز. بهاسی بر مله‌ب ١٥ تین.
Казань „Сабахъ" : آدرس — کوبله‌ب آلدروچیلرغه بیوك تنزیل!

تجربه‌لی معلم و محررلرمزدن نجیب افندی دوماوی طرفندن ترتیب ایتلگان
بزنك مکتب
اسلی درس کتابلری، باصلوب چغولری ایله بیك کوب مکتبلرنك پروغراملرینه قبول ایتلدیلر. برنچی جزء الفبا. ١٢ تین. ٢ نچی جزء قرائت. ١٠ تین. ٣ نچی جزء دخی قرائت. ٢٠ تین. بو کونگه قدر تجربه ایتوب قاراماغان معلم افندیلرنك دقتلرن جلب ایته‌مز. پوچته راسخودلری مشتریدن. زاداتکه‌سز نالوژ ایتوب یبه‌رلمی. زاداتکه‌گه آقچه اورنینه مارکه‌ده یاری.
آدرس: Оренбургъ یاکه Уфа Т-ву Каримовъ Хусаиновъ и Ко.

املا توزه‌توچیلرگه بشارت:
تاتار املاسی توزه‌لدی!!!
باصلوب چقدی:
١ باشلانغچ ١٠ تین پوچته ایله ١٢ تین.
٢ ئورنه‌کلر ٥ » » ٧ »
آدرس: Казань „Маарифъ"

مارتنك ٣١ ندن ٢ نچی آپریلغه قدر پنجشنبه هم جمعه کونلرده کورسه‌تله‌چك کارتینالر:
١) مزاخچی‌نك خاتونی (دراما) ٢) ژینوگراد جیمشن نیچك جییالار (تورلی بویاوده فنی کارتینا) ٣) تمه‌کوچی‌نك یقوسی (غایت کولکی) ٤) طاو آراسنده مهمانخانه (قوّتلی دراما) ٥) سان سالوادور (طبیعتدن آلنغان ایك گوزه‌ل منظره‌لر) ٦) دوقتور قبول ایته. گلوپیشکین ایله ماکس‌لیندر طرفندن اوینالغان اسپینالر توقتاوسز کولکی) ٧) پاتی ژورنالی ١٠٠ نچی نومر ٨) ماناخنی ئله‌کتردیلر (توقتاوسز کولکی).

کارتینه‌لر دوشنبه وپنجشنبه کونلرده آلماشنادر.
آنتراکت وقتلرنده هم سیانس وقتنده بیش کشیدن مرکب استرونی آرکیستر هرتورلی مسلمان کویلری اوینایاچقدر.

ایلیکتروتیاتر
«سۋیت»
مسکاوسکی اورامده، اشچیغلوف یورطنده
سیانس هر کون کوندز ٢ ساعتده باشلانا.

بو یلغی امتحان وقتینه ایك صوڭغی مودادا بیك نفیس وگوزه‌ل ایتوب مدرسه ومکتبلر اوچون شهادت نامه‌لر حاضرله‌ندی. بوکونگه چاقلی موندی نفیس شهادت نامه‌لر بر کتبخانه‌ده‌ده بولغانی یوق ایدی.

شهادت‌نامه پوطاللی یوزی قالون کاغز پوچطه‌ایله	٢ صوم	٥٠ تین.
شهادت‌نامه پوطالسز » » » »	٢ »	»
امتیاز پوطالسز » » »		٦٠ »
تحسین کتابت اوچون » » »		٦٠ »
آفرین مقبول » » »		٦٠ »

پوطاللی‌لری آفرین، تحسین، امتیاز، مقبول کتابت اوچون هرقایولاری یوزی ١ صوم
Казань, Оренбургъ, Уфа, Бр. Каримовмыъ.

خودوژستۋینی ایلیکتروتیاتر
«بوف»
یژانگیلیستوۋسکی اورامده ابراهیمفلر (بختیارلر) یورطنده.
٣١ نچی مارت پنجشنبه کوندن باشلاب یاکا پروغراما ایله غایت قزقلی کارتینالر کورسه‌تیله

روسسکی استراخاۋوی اوبشستۋانك کانتوری
«شرق پادۋوریه» سندن «بلغار»ده ٧ نچی نومیرگه کوچدی.
محترم افندیلرنك استراخاۋانیه و باشقه اشلر ایله «بلغار»غه مراجعت ایتولرن اوتنه‌مز.
ك. حسنف و اکرم بیغلوف.

آرینداغه بیرله‌در صو تگرمه‌نی.
قزان گوبیرناسی مامادش اویه‌زی کاچمیر آولی یاننده کوکماراغه ٣ چاقرم ۋیاتسکی پاله‌نه پریستانینه ٧ چاقرم یبرده. آبدیرکه‌لری، آنبار، طورغه‌یورتلری، صوشیلکه‌لری ایله دورت طاشلی تگرمه‌ن اجاره‌گه بیرله‌در. تگرمه‌ن ایگن جییو اوچون‌ده بیك اوڭغایلی. اوصلوۋییه‌سن قزانده یکاتیرینسکی اورامده محمدرحیم اسحاق اوغلی یونوسف کانتورندن بلشورگه.

١) تورکی صرفی ٢) تورکی نحوی
یولدز کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو اسملرده تاتار تورکیسی اوچون مکمل گراماتیکه نشر قیلندی. ایللیشه‌ر صفحه‌لك بو کتابلرنك بهالری ١٠-١٢ تییندر. بو کتابلر ابتدائی مکتبلر اوچون تألیف قیلنمش ایسه‌لرده، یاش وقتده علم صرف وعلم نحو اوقوماغان کشی اوچون برقات‌هر برن کوروب چغو لازمدر. تورکی گراماتیکه‌سن بلو عربچه وروسچه گراماتیکه‌لرنی یاخشی بلوو آڭلاوغه سبب بولاچقدر. عرب وروس گراماتیکه‌لرن بلگانلرده ادبیات عالمینه کروده‌بو کتابلردن مستغنی توگللردر. کتابچیلرده صاتلا.

تش طبیبی Ал. М. Бурляндъ
آلیکساندر مادکوۋیچ بورله‌ند آورولرنی هر کون ٩ دن ٤ که قدر قبول ایته. تیخۆینسکی هم پچه‌ن بازاری اورام‌لری چاتنده برادران کریمفلر یورطنده.

مفتی حضرتنك یوبیلیسی حقنده.

مفتی حضرتلرینك مایده بولاچق یوبیلیسی طوغریسنده مطبوعات عالمنده هم‌خلق آراسنده تورلی فکر یوره‌کده‌در؛ قای برله‌ری بوبولاچق یوبیلی‌گه اشتراك ایته‌رگه کیره‌ك، دیلر. یوبیلیگه اشتراك ایتونی تییشلی طابماغان کشیلرده ایشتلگه‌لی. شولایده، یوبیلی طرافدارینك، نسبت قابل بولماس، درجه‌ده کوب ایکانلگی، یوبیلی مناسبتی ایله فایده‌لی؛ نینده‌ین نه‌رسه‌لر اشله‌رگه کیرك دیب ازله‌نولری هر کمگه بیلگولیدر. بوخصوصده مطبوعات عالمنده بایتاق‌قنه منداکره‌لر، شاقتی غنه مراجعتلر بولب اوتدی. بونداین مسئله‌لرده مراجعت عمومگه عائد بولدقدن، هرکم اوز فکرینی یازوده، بیان ایتوده اختیارلیدر؛ تورلی کشی تورلیچه فکرینی بیان ایته‌ر. هرکم اوزنچه تییشلی طابقان نه‌رسه‌لرینی یوبیلی مناسبتی ایله اشله‌وگه اوندار.

یوبیلی‌گه اشتراك ایته‌چه‌ك کشیلر طرفندن یاصالغان «هیئت» مطبوعات عالمنده یازلغان یاکه ایشتکان فکرلرینی برگه جییوب، آلارنك آراسنده مناسب هم اشله‌رلك بولغانینی میدانغه چغارغه طرشور. شوشی خصوصده، «یولدز» گازیته‌سینك بر نومیرنده محترم حسن عطا قاضی جنابلرینك مکتوبی باصلغان ایدی. قاضی حضرتلرینك مکتوبندن آڭلاشلدیغینه قاراغانده اوفاشرنده یوبیلی‌گه حاضرله‌نوچیلرنك بولغانلغی هم آلار آراسنده قاضیلرنك اشتراك ایتووی کورنه‌در. طبیعی، بونداین زور خدمتنی اداء ایتو صددنده بولو اوچون، آلار بر «هیئت» یاصاغان بولسه‌لر کیره‌ك. بز اوز طرفبزدن، قاضیلارنك اشتراکی بولغان «هیئت»که توبه‌نده‌گی فکرلرنی عرض ایته‌بز:

١، مایده بولاچق یوبیلی مفتی حضرتلرینك شرفی اوچون یاصالاچق بولسه‌ده، بوزور هم طنطنه‌لی بیره‌منی بوتون ملتمزگه قدرلی، ملتمزنك محتاج الیه‌سی بولغان «محکمه شرعیه» بزنك شرفی کوز آلدبزدا طوتولادر. «محکمه شرعیه» ملتنك قلبیدر؛ ملتنك بقاسی «محکمه‌شرعیه»نك حیاتی ایله باغلیدر؛ ملتنك سلامتلگی، آنك حالی «محکمه‌شرعیه» نك سلامتلگی ایله معلقدر. ایکنچی تورلی ئه‌یتکانده، «محکمه شرعیه» فنا حالده بولسه، ماتده هلاکتگه یوزطوتادر؛ سوزنك قسقاسیغنه، کشینك حیاتنده قلبی نینده‌ین اش کورسه، ملتنك حیاتنده «محکمه شرعیه» شوندا‌ین اش کوره‌در؛ انسانغه قلبی نی چاقلی قدرلی هم عزیز بولسه ملت اوچون «محکمهٔ شرعیه» نك اهمیتی‌ده شول چاقلیدر. هر بر مسلمانغه قدرلی، هر بر مؤمنگه اهمیتلی بولغان «محکمه‌شرعیه» بزنك مع التأسف، مفصل بر تاریخی یوقدر؛ دیمه‌ك، محکمه شرعیه باشندن نینده‌ین تاریخی دورلر اوتکه‌ن، تأسیس ایتلگه‌ن چاقدن نینده‌ین حقوقغه مالك بولغان، شیمدی نینده‌ین حقوقغه مالك، ملتنك نینده‌ین اشلری قانون قاشنده آڭا باغلی؟ ایشته، شوشیلارنی مفصل صورتده بیان ایتکه‌ن بر تاریخبز یوقدر؛ بومسئله‌لر طوغرسنده بره‌وصوری باشلاسه، هر بر بز جواب بیرودن عاجز قالا چقمز. ملتبزنك روحانی اشله‌رنی اداره ایته طورغان «محکمهٔ شرعیه»نك مفصل بر تاریخینك بولماوی ملتبز اوچون زور کیمچیلکدر.

مفتی حضرتنك یوبیلی‌سی شرفینه ملتبزنك بو احتیاجینی اوته‌وگه طرشوکز. بوخدمت، اول چاقلی آغر یاکه قولدن کیلمه‌س بر اش توگل؛ چونکه «محکمه شرعیه»گه عائد سیرکوله‌رلر، آڭا عائد زاکونلر، آڭا کوندرلگه‌ن بیانتلرنك هر بری آنده محفوظ بولسه کیره‌ك، شول دا کومینتلرنی جییوب هم تاریخی کتابلردن استفاده ایتوب، مفصل بر تاریخ یازو زور بر مشقتنی موجب بولما یاچقدر. بزنك طرفندن تقدیم ایتلگان فکرلرنك بری بو.

عبدالله عصمت.

روسچه بلورگه تله‌وچیلرگه زور سویونچ!
یاڭاغنه باصلوب چقدی: بوکونگه قدر تاتار مطبوعاتنده هیچ مثلی کورلمه‌گان، هرکم اوچون بر نسخه‌سی ایك کیره‌کلی وایك فائده‌لی کتاب:
روسچه - تاتارچه مُکمّل لغت
مرتبلری: س. رحمنقلی وع. کرم. ناشرلری: احمد گرای حسنی وشرکاسی.
«روسچه - تاتارچه مکمل لغت» کتابی روس تلنده‌گی نهایتسز کلمه‌لرنی مندرج اولودن ماعدا، روسچه‌ده مستعمل کوب اجنبی کلمه‌لرنی شامل اولوب، هر بر سوزنك معنای لغویلرندن باشقه برده معنای ادبیارینی محتویدر. اثرده هر بر کلمه‌نك اقسام کلماتدن قایسی قسمگه منسوب اولدغینی کورسه‌تلوب، بوندن ماعدا هر بر سوزنك اوستینه (مد = ударение) قویلوب کلمه‌لرنك یالغش اوقلووینه وخطا حفظ قیلنووینه یول قالدرلمادی. کوب سوزلرگه تاتارچه، تورکچه، عربچه وفارسیچه تللرده معنی‌لر بیرلدی.
«روسچه - تاتارچه مکمل لغت» کتابی وطنداشلرمز روسلر ایله معامله‌ده بولغان ذوات اوچون - روس تلینك آچقچی حکمنده بولغانغه - ایك کیره‌کلی، خصوصا: معلم ومعلمه‌لر، روسچه اوقوچی افندیلر وخانملر، اماملر، روس تلندن ترجمه ایتوچیلر، نهایت سودا اهللری اوچون ایك برنچی یاردم اوهر وقت یانده بولندرورغه لازم بر اثردر.
«روسچه - تاتارچه مکمل لغت» کتابی اعلا کاغدده، اورطاچه زورلقده باصلمش تخمینا 640 صحیفه‌لك نادر بر اثر اولوب حقی 1 صوم 70 تین، پوچته ایله کوندرورگه 2 صوم ▣ یاخشی کالینکور طشده 2 صوم، پوچته ایله کوندرورگه 2 صوم 35 تین ▣ اعلا شیگرین طشده 2 صوم 70 تین، پوچته ایله کوندرورگه 3 صوم 10 تین ▣ کتابنك پوچته مصارفی هم تییشلی حقینی تماما یاخود یاره‌نی مقدمدن کوندرو لازم ▣ صاتار اوچون آلوچیلرغه وکتابچیلرغه (١٠ نسخه‌دنده کیم آلدرماو یاکه اشترا ایتمه‌و شرطیله) لازم مقدارده تنزیل = اسکیدکه.
کوبله‌ب وبره‌مله‌ب قزانده فقط «عصر کتبخانه‌سی»ده صاتولا.
باشقه شهرلرده مشهور‌رك کتابچیلرده دا‌ئه‌ك صاتلور!
مراجعت اوچون آدریس: Казань, Книгоиздательству „ГАСРЪ", № 2.

مذکور «روسچه - تاتارچه مکمل لغت» بوندان مقدم نشر ایتلگان باشقه لغت کتابلری ایله صاتاشدرلماسون!

ترکیه‌نڭ عسکر مصارفی.

ترکیه پارلامینتنده کوبدن توگل حربیه وزارتینڭ بودژیتی قارالدی. بویل ترکیه‌ده عسکر اوچون توقسان میلیون صوم مصارف طوتلاچقدر. بودژیت قارالومناسبتی ایله حربیه‌وزیری محمود شوکت‌پاشا بیك اوزون بر نطق سویله‌دی. اوشبو نطقنده محمود شوکت پاشا: «یاش ترکیه اداره‌ٔ مشروطه بولغاندن بیرلی، اوّل‌لگی اداره زمانینه قارا غانده قوری بیر عسکری اوچون ایللی بیش میلیون صوم قدر آرتق صرف قیلدی. بو آقچه‌خیلی کوب مصارف ایسه‌ده آنڭ سایه‌سنده ترکیه‌نڭ قوتی کوب آرتدی. شول آقچه‌لر ایله یاکادن ١٠٥ باتالیون عسکر. ٤٤ باتاریه قر طوبلری، ٢٣ باتاریه طاغ طوبلری، ٩٣ پولیمیت فرقه‌لری ٥٣ حدود صاقلی طورغان روتالر وجودکه کیترلدی. بوندن ماعدا یانیه، ادرنه‌ هم اسکدار استحکاملرنده‌ یاکا اصولده بیك کوب تورلی صوغش اسبابلری حاضرله‌ندی. ترکیه‌نڭ باشقه‌لرغه هیچ بر تورلی تجاوز قیلونیتنده بولغانی یوق، بو اشلرنی اشله‌ودن مقصود وطننی مدافعه ایتو اوچون کیرك بولغان نرسه‌لرنی تیبشلی روشده حاضرله‌ودن گنه عبارتدر. میکا اسناد ایتوب تورلی سوزلر سویله‌نه، گویا مین ئه‌یتکان بولام «بلغاریه پایتختی صوفیه شهری ایله گریتسیه پایتختی آفینا شهرلری اوستینه ترکیه فلاگی ایلتوب اوطرتقانغه قدر مینم جانم طنچلانماسی یوق» دیب. بو سوزلرنڭ هیچ برسینڭ اصلی یوقدر. بزنڭ حاضرله‌نولرمزنڭ هر برسی وطننی مدافعه اوچون بولغان حاضرلکلردن گنه عبارتدر». صوڭره محمود شوکت پاشا خریستیانلرنی عسکرلككه آلو حقنده سوز آچوب، خریستیانلرنی عسکرلككه آلونڭ ترکیه اوچون بیك یاخشی نتیجه‌لر بیرگانلگن بیان قیلدی. صوڭره سوزنی آرناودلق مسئله‌سینه کوچرب «آلبانیه ترکیه‌دن باشقه یاشی آلاچق توگل هم ترکیه‌نڭ یاڤروپاده یاشاوی‌ده فقط آلبانیه سایه سنده‌گنه در» دیدی. نهایت وزیراوزینڭ نطقن اوشبو سوزلر ایله تمام ایتدی: «بوسزنڭ قارامقڭزغه طابشرلغان بودژیتنی هیچ بر تورلی اوزگه‌رتودن باشقه قبول ایتووگز لازمدر. چونکه ترکیه هر بر تورلی احتماللرغه قارشی حاضر بولوب طوررغه تییشدر. ترکیه حاضرگی کونده هر طرفدن خوفلر ایله چولغانغان. شول سببدن عسکر اوچون بیك کوب آقچه‌لرنی قربان قیلمی قالورغه هیچ برچاره یوق» دیدی.

عربستان فتنه‌لری.

عربستانده‌غی عاصیلر فرقه‌سی جیگلوب بارا. صنعا شهری عاصیلرنڭ تجاوزلرندن قوتلدی‌ شولای‌ده بولسه عربلرنی تمام جیگوب فتنه‌نی باصدرب بترگانچی یاکادن آلتی آی قدر وقت اوزار دیب فرض قیلالر. صوڭغی کونلرده عربستاندن کیلگان خبرلرگه قاراغانده باش کاماندیر عزت پاشا اوزینڭ کاماندا‌سی تحتنده‌گی عسکرنی اوچ زور فرقه‌لرگه بولب تورلی یوللر ایله مناقدن حرکت ایتکان. بونده آنلر عربلر عسکری ایله اوچراشقانلر. آرالرنده بیك قاتی صوغشلر باشلانوب ٣٩ ساعت قدر دوام ایتکان. عاصیلردن مجروح بولغان کشیلر بیك کوب عاصیلردن ٣٣٩، ترك عسکرندن، ١٤ کشی اولگان. تهامه‌ده‌گی صوغشلرده‌ده عاصی عربلردن بیك کوب کشی هلاك بولغان. عربلرنڭ قبیله رئیسلرندن برنی قدر شیخلر عزت پاشاغه تابع بولغانلر. ترك عسکری طرفینه کوچوب آنلر ایله برگه عصیان قیلغان عربلر اوستینه کیله‌لر، بوشیخلر ترك عسکرلرن یورتو اوچون اوزطرفلر بیك کوب دڤه‌لر بیرگانلر ایمش دیگان خبرلر طارالغان ایدی. بوخبرلر عصیان قیلغان عربلرگه بیك قاتی تأثیر ایتوب آنلرنی بیك قاوشاتدی. واقعده آنلی اشلر هیچ بولغانی یوق. بوخبرلر باریده ترکلر طرفندن حیله‌ٔ حرب اوچون چغارلغان خبرلرگنه‌در. «صباح» گازیته‌سینڭ مخبرینڭ یازووینه قاراغانده صنعا والیسی عسکر ایله شهردن چغوب تهامه اوستینه سفر قیلغان. عاصیلرنڭ ایڭ قوّتلی عسکرلری اوشبو تهامه‌ده‌در. عاصیلر ایله والی عسکرلری آراسنده بیك قوّتلی صوغشلر بولوب عربلردن ٢٦٠٠، ترکلردن ٢٠٠ کشی هلاك بولغان، عاصیلرنڭ یاکاسیستیمده‌گی ایکی طوبلری ترکلر قولینه توشکان. صنعاغه قایتوب کیلشلی والی عسکری یاکادن ایکنچی فرقه عرب عسکری ایله اوچراشقان. بونده‌ده عرب عسکرنده بیك کوب تلفات بولغان. بونلر ترك عسکرینڭ اون‌ایکی طوبینڭ اوطلرینه قارشی توزه آلمیچی قاچوب کیتکانلر. بوانهزامدن صوڭ الادریسی، امام یحیی‌غه ایاچیلر ییبه‌رب، الغابر طاغلرنده طورا طورغان ایسکی طوبلرنی توزه‌تور اوچون کشیلر ییبه‌رونی طلب قیلغان. الادریسی اوزینڭ لاگری بولغان صابیه‌نی طاشلاب محل اقامت ایتوب النادرنی انتخاب قیلغان. بونڭ اطرافنده برنیچه عدد بیك نـق برکتلگان قورغانلر باردرگه اول ییرلرگه هم آنلرنی محاصره قیلوب آلو ترکیه عسکری اوچون بیك آغر بولاچقدر. محلی گازیته‌لرنڭ یازولرینه قاراغانده حدیده شهرنده‌گی زندانلر اسیر آلنغان عاصیلر ایله طولیدر. حدیده کامیندانتینڭ خبر بیرووینه قاراغانده عاصیلر تعاز شهرن طالاب هم طاشلاب کیتکانلر. عاصیلردن بوا ورنده دورت مڭ قدر کشی بار ایدی.

یاکاثرلر

روسچه ـ تاتارچه

مکمل لغات.

کوبدن کوتلمکده اولان «روسچه مکمل لغات» عصر کتبخانه‌سی طرفندن بوکونلرده نشر قیلندی.

محررلرمزدن عبدالرحمن کرم وسلطان رحمنقولی جنابلرینڭ بالاشتراك یازلمش اثرلری اولان بوکتاب خاریتونف مطبعه‌سنده بیك گوزه‌ل صورتده باصلمشدر. حرفلری بیك آچقدر. تصحیحینه‌ده اولدقچه دقت ایدلمشدر. هر سوزنڭ اوداریننیه‌سی قویلوب باصلدغندن بو کتابنی روسچه ـ تاتارچه لغاتلرنڭ ایڭ مکملی دیمك ممکندر.

روس لسانینڭ اوتوز بیش مڭ قدر سوزی بوکتابده آچق ترکیچه‌گه ترجمه قیلنمشدر. روسچه بیك آزسوز بوکتابقه کرمی قالمشدر. آنلرده اکثریتله بونده‌غی سوزلرنڭ مشتقاتندن عبارتدر.

بوکتاب روسچه مکمل بلونی تله‌گان کشیلرنڭ همه‌سینڭ اوسته‌لنده حاضر بولورغه تییشلیدر.

روس لفظلری بولغانده کوبسنچه بیك درست ترجمه قیلنمشدر. عامراق یاخاصراق تعبیر قیلنغان سوزلر بیك آزدر. لکن یوق توگلدر. مثلا (Отговорить) کلمه‌سی (سوز بله‌ن طیمق) دیب ترجمه قیلنمش. بونڭ درستی (کیری سورو) بولمق کیره‌ك. ینه شول اصلدن اوق (Уговорить) مصدری (اوگتله‌مك، راضی قیلمق، طـکلاتمق) دیب ترجمه قیلنمش. حال بوکه بونڭ چن ترجمه‌سی (دیمله‌و، کوندرو) بولسه کیره‌ك. بوتعبیرلر مالا بر برسینه مساوی اولسه‌لرده، فعلنڭ صله ومتعلقاتن درست استعمال ایتو اوچون چن ترجمه‌لری لازمدر.

بو کتابده فعل تام ایله فعل دوامیلرنڭ برگه کورسه‌تلولری بیك موافق اولمش. لکن بونلرنڭ معناده تفاوتلری آڭلاتلماوی آزغنه قصوردر. ظنمچه ترکیچه بونلرنڭ معنالرن اوشبو روشده آیروب کورسه‌تو ممکندر:

(Встрѣтить) اوچراتو.

(Встрѣчать) اوچراتمقده بولو،

ترکیچه (اوچراتمقده بولو) تعبیری حال اوچون‌ده استعمال قیلنادر. دوام وتکرر اوچون‌ده استعمال ایتله‌در. روسچه غیرتام فعللرنڭ ترجمه‌سی اوچون بیك موافقدر.

هرنه‌ایسه، بوکتاب بیك کیره‌کلی وبیك فائده‌لی بر کتابدر. مشتریلرمزگه صاتلوب بتکانچی بره‌ر نسخه آلوب قالولرن توصیه قیلامز. برکره‌صاتلوب دنیانی طوترغاندن صوڭ بوکتاب ایکنچی مرتبه‌تیز باصلماس. ٦٢٤ صفحه‌لك براثرنی تکرار باصدرو بیگل اش توگلدر.

قزاقچه قرائت کتابی.

یاش معلملرمزدن (کریم دیبیر دییف) نامنده بر ذات قزاق تلنده قرائت کتابی یازب ملتمزگه خدمت ایتدیکی ایچون تشکرلر اوقدق. اوزمزده همت ایدب یازوچی اولمادغندن تاتار اوله توربده باشقه قوم تلنده کتاب یازماقی بك ضور همتدر. لکنده کتابده بر آز خطالیق وار شکللی کورنه‌دی. الفبادن صوڭره بالالر ایچون اوقلاچق کتاب اولدغی ایچون خطالری اعتبارغه النسه گوزل اولور ایدی. مذکور قرائت کتابن باشدن آیاقغه اوقوب چیقغان کشی قزاق بالالری ایچون فائده‌لی بولورمو؟ یوقمو؟ بله‌لر. محرر افندینی کتاب یازدقی ایچون تشکرلر ایتساکده، یازب چیقغان صوڭنده قزاق اوقوغانلارندن برینه کورساتب چیقماغه‌نینه تأسفده ایدمز.

ایمدی محرر افندی اوزی اولسون، کرك باشقه برهمتلی کشی بولسون مذکور کتابنی تصحیح ایدبده تکرار طبع ایتدرسه، علمدن محروم اولان قزاق بالالری ایچون فائده‌دن خالی اولماس ایدی دیگان امیدمز بار.

بوحقده محرر افندی‌نڭ عفوین اوتنه‌مز.

نعمان اورانـکین.

بورچ حقنده.

اقتصاد علماسندن پرافیسور اوزیرف «ب. ۋ.» گازیته‌سنده نیدایمکه‌لر طوغروسنده شایان دقت بر مقاله یازدی. اول ئه‌یته:

بزنڭ زیمستوالرده نیدایمکه‌لری ایڭ کوب کشیلر زور ییر خوجه‌لری. چونکه آنلرنڭ زیمستوٰ اعضالری ایله مناسبتلری یاخشی بولا. زیمستوٰنڭ بودژیتن طوترو لازم بولغانلقدن، همه‌کشیدن بر تیگز ایتدروب زیمسکی اصبورلرنی آرتدرورغه طوغری کیله. بونی‌ده کره‌ستیانلرغنه تولیلر. امازور ییر خوجه‌لری اوستنده یاکادن نیدایمکه جییلغانلقدن، یاکادن زیمسکی اصبورلرنی آرتدروب، یاکادن کره‌ستیانلردن توله‌تدره‌لر.

اورالده‌غی آلتون قازوچیلر هم کافکازده‌غی نیفت چیلرگه نیدایمکه توله‌و طوغروسنده بیك زور ایرکنچیلك بیرلگان. مثلا ١٩١٠ نچی یلنڭ برنچی ایولینه، اورالده‌غی ٦ زاڤود اوستنده بر میلیوندن آرتق نیدایمکه جییلغان ایدی. بونیدایمکه آندن بیرلی یاکادن بیك کوب آرتقان بولورغه کیره‌ك. نیدایمکه توله‌و طوغروسنده بو زاڤودلرغه ایرکنچیلك بیرو، تولی طورغانلرینه‌ده تأثیر ایتوب، آنلرده توله‌مس بولالر. هم توله‌گانلرگه قاراغانده توله‌مه‌گانلر آرتغراق فائده ایتکانلـکدن بازارده اوزگاره.

کافکازده نیفتچی میرزوبف لرده بر میلیونلاب، یوز باشفده ٢٠٠ مڭلاب، بیتویفده ٣٠٠ مڭلاب نیدایمکه جییلغان.

بونیدایمکه‌لرنی جییو طوغروسنده بتونله‌ی ایکی تورلی یول طوتلا. امازور فیرمه‌لرگه برده آلای ایتمیلر. بواشکه برخاتمه بیروب همه کشیدن بر تیگز نیدایمکه جییلورغه کیره‌ك.

خارجی خبرلر

هندستان ـ هندستانده طوروچی ٨٠ میلیون قدر مسلمانلرنڭ بو وقتغه قدر بر دارالفنونلری‌ده یوق ایدی. فکرلی عالملر کوب زماندن بیرلی بواش اوچون، اجتهاد ایتسه‌لرده، مقصودلرینه ایرشه آلغانلری یوق ایدی. نهایت صوڭغی سنه‌لرده دارالفنون آچو مسئله‌سی حل قیلندی. هندستان مسلمانلری بر اونیڤیرسیتیت آچارغه هند حکومتندن مساعده آلدیلر. بوکونلرده لاهور شهرنده طوروچی مسلمانلر بیك زور جیین یاصاب، دارالفنون آچارغه آقچه طابو حقنده مذاکره ایتدیلر. مجلسکه ١٥ مڭ قدر خلق جیلغان ایدی. آنلرغه خطاب اعلم بولنده کوب اجتهادن صرف ایتکان آغاخان اسملی آدم بیك تأثیرلی‌ره‌وشده نطق سویله‌ب، دارالفنون آچو اوچون، هرکمگه ممکن قدر یاردم ایته‌رگه تیشلگن اعلام قیلدی. آندن صوڭ لاهور شهرینڭ معتبرانلرندن کوب کشی اونیڤیرسیتیت اوچون، اعانه‌لر بیردیلر. همتلی بایلر آراسنده ١٠٠ مڭ هم ١٨٠ مڭ صوم اعانه قیلوچیلرده بولغالادی. جییلغان کشیلر هندستانڭ برنچی مسلمان دارالفنونن لاهور شهرنده تأسیس ایته‌رگه قرار بیردیلر.

فرانسیه ـ بوندن مقدم فرانسیه‌نڭ خارجیه وزارتینڭ بغداد تیمریولی حقنده‌غی یاشرن کاغذلرنده یازلغان نه‌رسه‌لر چیت حکومتلردن برسینه معلوم بولغان‌ایکان. بو طوغریده خارجیه وزارتنده خدمت ایتوچی کشیلردن شبهه‌له‌نوب، تنتو یاصاغانلر. تنتوصوڭنده فرانسیه‌نڭ خارجیه وزارتنده ڤیس کونسول روئه، آنگلیه گازیته‌چیلرندن میمون وآنڭ سرکاتبی پالییه حبسکه آلنغانلر. روئه‌نڭ آتاسی ١٩٠٦ نچی یلده بغداد شهرنده کونسول بولوب طورغان ایکان.

اول خارجیه وزارتنده بغداد تیمریولی حقنده یاشرن سرلر یازلغان کاغذلرنی اوینه آلوب کیتوب کوچرگان‌ده، ینه‌دن اورنینه کیتروب قویغان. تنتووقتنده آنڭ فاتیرندن کوچرورگه حاضرله‌نگان اوچ مهم کاغذ طابلغان. میمون ترکیه‌ده عبدالحمید سلطان بولوب طورغان زمانده بیك اعتبارده بولغان. ترکیه حکومتی خلافینه آنگلیه گازیته‌لرنده مقاله‌لر یازام، دیب قورقتوب، عبدالحمید خاندن برنیچه مرتبه آقچه‌ده آلغالاغان.

ترکیه ـ صوڭغی صوغشلرده یمنده عصیان قیلغان عربلرنڭ مغلوب، بولوب قاچقانلقلری معلوم بولدی. آنده‌غی عسکرلرنڭ باش کاماندیری عزت پاشا: «بوگون ایرته بله صوغشقاندن صوڭره صنعا شهرینه کرورگه موفق بولدم» دیب باب عالیگه رسمی صورتده تیلیگرام ییبه‌رگان.

◈◈

بوکونلرده ترکیه‌نڭ وزیرلر شوراسی دونای ـ آدریاتیك تیمر یولن صربیه لائحه‌سی بوینچه صالورغه رضالق کورسه‌تکان.

ترکیه‌وچورناگوریه ـ آلبانیه‌ده ترکیه حکومتینه قارشی فتنه چغارغان آرناودلر آراسنده چورناگوریه تبعه‌لرینڭ‌ده بارلغی یازلغان ایدی. ایکی آراده اختلاف چغودن قورقوب، چورناگوریه حکومتی آلبانیه‌چیگینه ١٠ باتالیون قدر عسکر جیبوب قویغان هم آنده‌غی عسکرلرگه باش کاماندیر ایتوب، لوکیچ اسملی آدمنی تعیین قیلغان. ترکیه حکومتینڭ بواشکه عدم ممنونیتن اظهار ایتوب ییبه‌رگان تیلیگرامینه قارشی چورناگوریه حکومتی یومشاقلق ایله جواب قایتارغان. «حکومت آلبانیه فتنه‌لرینڭ چورناگوریه‌غه‌ده تأثیر ایتوندن صاقلانور اوچون، عسکر جیبوب قویارغه مجبور بولدی. حکومتنڭ ترکیه ایله دوستلقنی بتررگه اویلاغانی یوق» دیگان. چورناگوریه آرناودلرغه یاردم ایتوون بترمسه، ایکی آراده صوغش باشلانوچغن یازغانلر ایدی. حاضرده اختلاف بته‌رگه یاقنلاشدی. چورناگوریه حکومتی آلبانیه عاصیلری آراسنده تبعه‌لرینڭ بارلغن، یوقلغن تیکشرتورگه قرار بیردی. اگرده چورناگوریه کشیلری بولسه، کیری قایتورغه قوشدی. اوچ کون اچنده قایتماغان کشینی حکومتکه عصیان قیلوچی، دیب اعلان ایته‌رگه قرار بیردی.

ترکیه بله ایکی آراده‌غی مناسبتلرنی یاخشیلاتومقصودی ایله چورناگوریه حکومتی اشقودره‌ده مجروح بولغان عسکرلرنی چورناگوریه آرقلی طاشورغه مساعده ایتدی. هم تله‌سه‌لر نادگوریس شهرنده‌گی عسکری شفا خانه‌دن استفاده قیلونی ترکلرنڭ اوز اختیارلرینه طابشرغانلغن اعلام قیلدی.

صوڭغی صوغشلرده عصیان قیلغان آرناودلرنڭ ترك عسکرلری طرفندن جیگلوب قاچارغه مجبور بولغانلقلری تیلیگراف خبرلرنده کورندی. اوتکان یلده‌غی صوغشلرده آرناودلردن ٦ مڭ قدر کشی چورناگوریه اچینه قاچقان ایدیلر. بویل‌ده قاچقان کشیلرنڭ حسابی ١٥٠٠ گه ییتکان.

هلاکت ـ آمیریکه‌ده قوشمه جمهوریتنڭ بانئیر شهری یاننده طاش کومری قازی طورغان شاختاده گاز شارتلاوسببلی هلاکت واقع بولغان. شاختاده ١٩٠٠ آریستانت اشلی ایکان. حاضرگه آنلرنڭ ٤٥ ئن ایسه‌ن حالده طاوب آلغانلر. ١٥٠ له‌ب میت قازوب چغارغانلر. باشقه‌لرینڭ نی حالده ایکانلکلری حاضرگه معلوم توگل ایکان.

چوما حقنده ـ بوکونلرده مانژوریه‌ده موکدین شهرنده طاعونغه قارشی طوروحقنده کونفیرینسیه آچلدی. کونفیرینسیه‌غه قتای، یاپونیه، روسیه هم باشقه مملکت طبیبلرندن ٢٠٠ قدر کشی اشتراك ایته. مجلسده قتایده وهندستانده دوام ایته‌طورغان چوما آورولری حقنده بیك اهمیتلی معروضه‌لر اوقولدی. کونفیرینسیه‌نڭ مجلسلری اوچ آتناقدر دوام ایته‌چك.

میکسیکه ـ میکسیکه‌ده دییاز حکومتی خلافینه چووالولر چغارغان اختلالچیلر عسکرگه تمام غالب کیلگانلر وشول سببدن دییازنی اورنندن چغاروب، یاکارئیس جمهور صایلاغانچی حکومت اشلرن ایکنچی کشیگه طابشروب طورو حقنده حکومتکه خبر ییبه‌رگانلر.

ترکیه ـ اشقودره‌نڭ والیی لوازمندن استعفا قیلغان ایکان. آنڭ اورنینه آلبانیه فتنه‌لرن باصوده زور شهرت قازانغان شوکت طورغود پادشا تعیین قیلنغان.

◈◈

فلوط اوچون، دریدنوت اصولنده ایکی برونینوس اشله‌تورگه آنگلیه‌ده آرمسترونگ زاڤودینڭ وکیلی ایله صدر اعظم حقی پاشانڭ معاهده‌گه امضا قیلشقانلقلری رسمی صورتده اعلان ایتلدی.

یاپونیه ـ بوکونلرده یاپونیه‌نڭ پایتختی طوکیو شهرنده بیك قوّتلی یانغن چغوب، برنیچه‌یوز یورط یانغان. شهرنڭ اوچ بولگی تمام یانوب بتکان. برنیچه کشی یانوب ئولگان. پشکان وایمگه‌نگان کشیلر یوزله‌ب بار ایکان.

◈◈

هندستانده بایرام بولومناسبتیله بر آولده هندیلر چیته‌ندن یاصالغان بنا اچینه تماشاغه جییلغانلر ایکان. شول آراده اوط چققان. بنا اچنده‌گی ٥٠٠ کشینڭ ٢٠٠ قدریسی یانوب هلاك بولغانلر.

قتای ـ قتای ایمپیراطوری بوغدیخان بوکونلرده مانیفیست چغاروب، قتایده عسکری اشلرنی ترتیبکه صالورغه وشونڭ سایه‌سنده قتای ملتینڭ درجه‌سن کوته‌رورگه تییشلگن اعلام قیلغان. اقصای شرق گازیته‌لری اوشبو مانیفیستنڭ قتایلرغه بیك زور تأثیر ایتکانلگن یازالر.

داخلی خبرلر

اصطالیپین — گرچه بوندن بر نیچه کونلر اوّل اصطالیپین جنابلری اورننّدن استعفا قیلمقچی بولسه‌ده، استعفاسی قبول ایتلمه‌دی. یا کادن اورننده قالدی. لکن صاۋیتده زاپروص یاصالووی اشنی یا کادن چووالتدی. پایتخت گازیته‌لری هم سیاسیلر شول زاپروص آرقاسنده اصطالیپین نڭ وزیرلکدن استعفا قیلووی بیك احتمال‌دیلر. چونکه گاصودارسۆینی صاۋیتده‌ئه‌لیگه قدر حکومتکه بر مرتبه‌ده زاپروص یاصالغانی یوق ایدی.

معلومدر، که صاۋیت اعضالری ایکیگه بولنه‌لر. برایشی صایلانوب کیلگان اعضالر، ایکنچیلری پادشاه حضرتلری طرفندن تعیین ایتلگانلر. صوڭغیلری الکده وزیر یا ایسه وزیر معاونی، یاخود حکومت دائره‌سنده باشقه زور منصبده بولغان کشیلردر. ئه‌نه شول تعیین ایله بولغان اعضالرنڭ ده زاپروصقه قول قویولری حاضرگی حالتنی خیلی چیتنله‌شدره‌در.

رشوت بیروچیلر — صوڭغی یللرده‌غی سیناتورلر تفتیشندن روسیه‌ده رشوت بیرو‌نڭ عادت بولوب کیتکانلگی معلوم بولدی. شونڭ اوچون عدلیه وزیری رشوت بیروچیلرگه جزا بیرو حقنده نظام لائحه‌سی توزورگه مجبور بولدی. لائحه‌گه قاراغانده، نظامغه اشنی اشله‌تو اوچون، منصب ایه‌لرینه یاخود پریسه‌ژنی زاسیداتللرگه هدیه بیروچیلر ایکی آیدن دورت آیغه قدر حبس قیلناچقلر. اگر بره‌ر کشی منصب ایه‌لرینه نظامغه موافق بولماغان اشنی اشله‌تو اوچون رشوت بیرسه، همه خصوصی پراۋالری بترلوب، ٣ یلغه قدر آریستانتسکی آتدیلینیه‌گه یابلاچقدر.

اگر رشوت بیروب صاصلوۋنی صابرانیه اعضالرن یاخود دوما وصاۋیت اعضالرن بر نرسه حقنده طاوش بیرورگه یاخود طاوشدن امتناع ایته‌رگه، یا ایسه باشقه بره‌ر تورلی خیانت ایته‌رگه قوتورتسه‌لر، ٣ یلدن‌ده کوبره‌ك جزاغه مستحق بولاچقلر.

لائحه قاراغانده، رشوت بیروچیلر شیکللی، رشوت آلوچیلرده شولوق روشده جزا قیلناچقلر. هم هر وقتده برگه صودیبنی پالاتالرده حکم ایتله‌چکلر.

خیانت — پسکوفده تیمریول کانتورینه پیتربورغه ییبه‌رو اوچون ایکی یاشچك قیمتلی نرسه‌لر باگاژی بیرلگان. باگاژنی بیروچی کیتکاچ‌ده یاشچکلردن توتون چغا باشلاغان. اچنده جهنم ماشیناسی بولورغه کیره‌ك دیب قورقتوب تیره یاقده‌غی کشیلر قاچوب بتکانلر. صوڭندن نیچك‌ده باطرچیلق قیلوب یاشچیکلرنی آچوب قاراغانلر ایکان. اچندن قیمتلی نرسه‌لر اورنینه آغاچ اوطن پوله‌نلری کیلوب چققان. پوله‌نلرگه کیراسین هم بینزین سورتلگان. اوزندن اوزی قابنا طورغان دارولر سورتوب فیلته قویلغان.

بو یاشچکلرنی ییبه‌روچی یفیمف اسملی بر بای حبس قیلنغان. هم تیمریولدن کوب آقچه تولته‌تدرو اوچون بو اشنی اشله‌گانلگن اقرار قیلغان.

اطراف خبرلری

طرویسکیده تاتارچه تیاتر. کوبدن توگل طرویسکی یاشلری ییدی صوو ولایتنده زلزله‌دن ضرر کورگان کشیلر فائده‌سینه تاتارچه تیاتر اویناغانلر. تیاترده بیلیت، چای فروکته هم پروگراملر صاتودن ٢٦٤ صوم آقچه جییلغان ١٧٧٠ صوم ٣ تین مصارفنی چغارغاندن صوڭ قالغان ١٨٧ صوم ١٢ تین‌نی تییشلی ییرینه ییبه‌رو اوچون ایسپراۋنیك‌كه طابشرغانلر. تیاتر قویار اوچون کلوب زالن بوش بیروچیلرگه هم تیاترنی قویو اوچون یاردم اینوچیلرگه یاشلر اظهار تشکر ایته‌لر.

تورلی خبرلر.

- گاصودارستۆیننی صاۋیت طرفندن اصطالیپین‌گه یاصالغان زاپروصقه جواب بیرو اوچون صاۋیتده برنچی آپریلده مجلس بولاچقدر.
- ارمه‌نلرگه پاتریال هم کاتالیکوس صایلاو ١١ نچی دیکابرگه تعیین ایتلدی.
- معارف حقنده مذاکره ایتو اوچون زیمستۆالرغه ١٦ نچی آۋگوستده اسیز یاصارغه رخصت ایتلدی.
- ۋارشاوده آپریل باشندن باشلاب پوچته آفتوموبیل ایله‌یورتله باشلایاچقدر.
- موسکۆاده اسلاۋیانلر جمعیتی‌نڭ سیکره‌تاری ژیلورکف هم آریستوف اسملی کشیلر هم ساتسیالیستلر پارتیه‌سینه منسوب کشیلردن سیکز کشی حبس قیلندی.
- ۋولچانسکی‌دن ١٤٥ ملڭ صوم آقچه اوغرلاب قاچقان آرتیلشیك ییکاتیرینصلافده طوتلغان.
- گیلسینگفورسده‌غی مطبعه خوجه‌لری باصلغان نرسه‌لرنڭ مأمورلرگه بیرورگه مجبور بولغان نسخه‌لرن بیرمه‌سکه قرار بیرگانلر.
- سمبرده میسیونیرلر جمعیتی نڭ مجلسنده پیپسکوب ۋینیامین، مجلسده حاضر بولغان کشیلرنی میسیونیرلك اشینه اونده‌گاننڭ صوڭنده پراۋصلاۋیه دینینڭ کوندن کون ضعیفله‌نه بارغانلغن بیان ایتدی. کانسیستوریه طرفندن چغارلا طورغان ژورناللر پراۋصلاۋیه دیننده باشقه دینگه کوچوچیلرنی همان یازوب طورالر — دیدی.
- ۋیاتکه‌ده آکروژنی صودده پریستف معاونی گینسیۋیچ نڭ اشی قارالدی. اول خزینه آقچه‌سن اسراف قیلغان ایکان. لکن صوڭندن اول آقچه‌نی یانندن طوتروب، باری ١٢ صوم‌غنه طوترا آلمیچی قالغان. شونڭ اوچون آنی محکمه ایکی آی حبسخانه‌گه یابارغه حکم ایتدی.
- قانون اساسینڭ ٨٧ نچی استاتیه‌سی ایله غربی گوبیرنالرده یاصالغان زیمستۆانی داخلیه وزارتی اجرا قیلا باشلادی.
- پایتخت گازیته‌لرینڭ خبرینه کوره، حکومت اربابی دوماده بویل بودژیت نڭ تیز قارالوب بترونیدن بیك ممنون بولغان. شونڭ اوچون فلوت‌نی آرتدرورغه‌ده تیزدن طوتنلاچق ایکان.
- ٢٦ نچی آپریلدن باشلاب گاصوداستۆیننی صاۋیتده بودژیت قارالا باشلاندی.
- ۋیاتکه گوبیرناسندن صایلانغان دیپوتات آ. ی. کروپوتف حکمگه بیرلگانلکدن عدلیه وزیری نڭ امری بوینچه وقتلی اولارق دومادن چغارلغان.
- آرینبورغ قازاق عسکرلرینڭ قرغزلرغه آلوب بیرگان آرتق ٥٠ ملڭ دیسه‌تینه ییرلرن یا کادن قازاق عسکرینه قایتاروب بیرورگه قرار بیرلگان.
- ییدی صوو ولایتنده زلزله‌دن ضرر کورگان کشیلر فائده‌سینه اعانه جییو اوچون پادشاه حضرتلرینڭ زوجهٔ محترمه‌سی تحت ریاستنده یاصالغان کامیتیت اعانه جییودن طوقتادی.
- آلماتیده ٢٨ نچی مارتده کوندز ساعت ٥ ده ایکی مرتبه ییر سلکنوب کیتکان.
- چیلیکیبده حاجینسکی نڭ نیفت چغارا طورغان ییرنده کونینه ٢٠٠،٠٠٠ پود خالص نیفت آتا طورغان بر فانتال حاصل بولغان.
- ییکاتیرینودار گوبیرناسنده کارینوۋسکی اسملی استانسه‌ده خزینه آراقی کیبتینه نامعلوم آدملر هجوم ایتوب ١٬٢٤٣ صوم آقچه طالاغانلر.
- طوریك ایله کالیس آراسنده‌غی طاش یول ایله بارا طورغان پوچته‌غه هجوم ایتوب ٤٨ ملڭ صوم طالاغانلر. برژاندارم هم ایکی استراژنیك اوترلگان. یه‌مشیك مجروح بولغان. قاراقلرنی طوتو اوچون کالیشدن بر ایسکادرون دراگون عسکری ییبه‌رلگان. گوبیرناتورده طالاو اورنینه کیلگان.

قزان خبرلری

تیمریول مسئله‌سی — موسکۆا قزان تیمریولی جمعیتینڭ تیمریوللر کامیسیه‌سینه تقدیم ایتکان لائحه‌سینه قاراغانده قزاندن ییکاتیرینبورغه صالنورغه فرض قیلنغان یولنڭ اوزونلغی ٦٦٣ چاقرم، ایزهم ۋوتکینسکی زاۋودلرغه صالناچق طارماقلری ایله ١٠٣٢ چاقرم بولاچق. اوشبو یولنڭ بار مصارفی اوچون، ٧٦،٨٤٥،٩٥٨ صوم آقچه طوتارغه لزوم کوره‌لچك. دیمك قزان — ییکاتیرینبورغ تیمریولینڭ هر چاقرمی ٧٤،٤٦٣ صومغه توشه‌چك. اوشبو یول اوّل ترتیب قیلغان لائحه بوینچه اوشبو ییرلردن کیته‌چك: قزاندن شرق طرفینه کیتوب، ٧٢ چاقرم مسافه‌ده مالمزغه بر طارماق صوزلاچق. ١٥٨ چاقرم چاماسنده یا کاپول ۋه‌تکه یلغاسی آرقلی چغوب، صاراپولغه وآندن اوصا اویه‌زی آرقلی کراسنواوفیمسکیدن ییکاتیرینبورغه کره‌چك وایستوك استانسه‌سی یانندن تۆمه‌ن — ییکاتیرینبورغ یولینه کیلوب طوتاشاچق. بو یول سایه‌سنده ییکاتیرینبورغ دن موسکۆاغه قدر مسافه ١٠٩ چاقرم، کیبق که قدر ١٩٤ چاقرم هم آدیسه‌قه قدر ١٩٣ چاقرم قسقاراچق.

موسکۆا بایلری طرفندن تأسیس ایتلگان جمعیتنڭ لائحه‌سی بوینچه سبر تیمریولی نیژنی‌دن باشلاب، مالمز — صاراپول — کراسنواوفیمسك — ییکاتیرینبورغ هم شادرینسکی آرقلی قورغانغه کیته‌رگه تییشلی. اوشبو یولنڭ مالمزدن قزانغه هم ایژوۋو تکینسکی زاۋودلرغه کیته‌چك بوتاقلری ایله اوزونلغی ١٤٣٢ چاقرم بولورغه، مصارفی اوچون، ١٤٥،٥٩١٣٨٧ صوم طوتلورغه کیره‌ك. بونلرنڭ لائحه‌لری بوینچه صالنغان تقدیرده هر چاقرم باشینه ١٠١٬٦٦٩ صوم مصارف کیره‌ك بولاچق.

حاضرگی کونده موسکۆا — قزان تیمریولی نڭ مهندسلری ییکاتیرینبورغ یولن قزاننڭ جنوب طرفندن ییبه‌رو حقنده موافق اورنلرنی تیکشروب کیتدیلر. بوسی شمال طرفندن صالورغه قاراغانده طاغی اوڭغایلیراق طابلغان. لائحه‌لرینه قاراغانده یا کاپول قزاننڭ حاضرگی ۋاکزالندن یا کا بیسته‌گه طابا کیتوب، بوریسکۆا — طوغاش — قولای هم سیلینگوش آوللرینه وآندن ۋه‌تکه ولایتی طرفینه بارورغه هم شول تیره‌ده اوّلگی لائحه‌ده یازلغانچه ییکاتیرینبورغ — تۆمه‌ن تیمریولینه طوتاشورغه تیشلی.

مالیه کامیسیه‌سی — مالیه کامیسیه‌سینڭ صوڭغی مجلسنده آرچاقرنده ۋیستافکه بولغان اورنغه بانچه یاصاو حقنده‌غی لائحه مذاکره‌گه قویلدی. لائحه‌ده بونڭ اوچون، باریسی بیش ملڭ صوم مصارف کیره‌ك بولاچغی بیان ایتلگان ایدی. کامیسیه لائحه‌نی قبول ایتوب، بانچه‌نی بوسنه جای کوننده‌اوق یاصاتا باشلاونی معقول کوردی.

او حملر حالندن — ولایت زیمستواسینه آلنغان خبرلردن قزان اویه‌زینڭ کروب ییرنده اوجملرنڭ قار آستندن سلامت چققانلقلری معلوم بولدی.

محکمه اشلری — بو کونلرده عسکری محکمه‌ده عسکر خدمتندن چغو مقصودی ایله اوزینڭ قولن ایمگه‌توده متهم بولغان چازوف اسملی صالداتنڭ اشی قارالدی. عسکری محکمه آنی عیبلی طاوب، بعض حقوقلرندن محروم ایتو ایله برابر ٣ یلغه دیسسیبلینارنی باتالیونغه ییبه‌رورگه قرار بیردی.

آکروژنی محکمه‌ده بر نیچه سوداگرنی آلداب یوروده متهم بولغان کوپسوف اسملی ماکلیرنڭ اشی قارالدی. بوطوغریده محکمه‌گه ٧٠ لاب شاهد چاقرلغان ایدی هم اتهامنامه‌ده کوپسوف نڭ آلتی کشینی آلداغانلغی بیان ایتلگان ایدی. بعض شاهدلرنڭ کیلمه‌ولری سببلی حاضرگه فقطیریمییف، ژوراۋلوف هم لوشچینلرنی آلداغانلغی حقنده‌غی اوچ اشی قالدی. اول مذکور سوداگرلردن مال آلوب، باشقه کشیلر اسمندن ساختـه ۋیکسللر بیرگان ایکان. آکروژنی محکمه آنی ٣ یل‌ده بر آیغه کاطرغه ییبه‌رورگه حکم ایتدی.

هوا — بوآراده قزان اطرافنده هواجلی. ٢٩ نچی هم ٣٠ نچی مارتده خیلی قوّتلی یاغموره‌یاودی. شول سببدن ٧ نچی آپریلغه قدر

فلسفهٔ دینیه

محترم یولدز غزته‌سینڭ ٦٥٢ نچی نومیرنی آلومز ایله استاذ شهیر محترم موسی افندینڭ «زهرلنمش فکرلر هم فلسفه اعتقادیه» سرلوحه‌سیله یازمش مقاله‌سینه کوزمز توشدی. «زهرلنمش» کبی چیرکانگچ بر لفظ ایله زمانمزده الڭ تملی تلقی ایدلگان «فلسفه» لفظنی برگه جیوب کیترونندن عجبله‌نوب آشغا، آشغا قاراساق: موسی افندی عمومی اولارق «فلسفه» نڭ مسلمانلرده‌غی دورن وآنلارغه ایتکان تأثیرن بیان قیلوب صوڭره خصوصی اوزینڭ فلسفه، قرآن کریمنی تأویل، وآنده‌غی حکایه‌لرگه قاراشن سویله‌یه‌ره‌ك مدرس مشهور محترم ضیأالدین الکمالی حضرتلرینڭ «فلسفه اعتقادیه» نام اثرن تنقید مثابه‌سنده نظر دقتدن کیچره‌در.

بز یاشلر هر وقتده موسی افندی کبك بیوك ذاتلرنڭ سوزنی کوتوب آلدقمزدن بورداده‌غی فلسفه . . . لر حقنده بولغان سوزلرینی تأثیرسز قالمادی. بناءً علیه موسی افندی ایله ضیأالدین افندیلرڭ ادبی تنقیدلرینه کیلمایچه‌گنه، موسی افندینڭ فلسفه، تفسیر، قرآن حکایه‌لری حقنده فکرلری کوتلمگانره‌ك ره‌وشده کیلوب چقدیغندن بوحقده بر آزچه فکرمزی یازوب افکار عامه‌گه مراجعت ایتوگه مجبور بولدق.

موسی افندینڭ کوتلمگانره‌وشده چغوب تحیرده قالدرغان مسئله‌لری ایشته بولاردر:

برنچی، موسی افندی دولت عباسیه‌نڭ یونان فلسفه‌سنی ترجمه ایتوب آلوینی سویله‌ب کیلوب؛ فلسفه مسلمانلرغه بیك نچار تأثیر ایتوب کوب ضرر طودردی‌دی. ضررلر جمله‌سندن صاناب؛ «اسلام عالملرینڭ فکرلری یونان فلسفه‌سیله زهرلندی» دی. نهایت قرآن کریم بر طاقم درویش، مجنونلرنڭ کیفنچه تورلی سفسطه‌لر ایله تفسیر تأویل قیلندی‌دی. موسی افندی «یونان فلسفه‌سی» دیگاندن قایسی معنی‌نی آلا ایکان؟ اگر یونان تعبیر نچه فلسفه‌دن مرادی بتون فنون بولسه اول وقت بتون علوم ریاضیه وطبیعیه فکرلرنی زهرله‌گان بولادر. اگر فلسفه‌دن فلسفه عقلیه‌نی اراده ایتسه اول وقت علم الروح، علم منطق، اخلاق، هم علم مابعد الطبیعه‌نی عباسیلر ترجمه ایتوب، اسلام عالملرینی زهرلگان بولالر.

عجبا! عباسیلرده فلسفه‌سنی آلمسدن الك بغداد مدنیتی کبی مدنیت بارمی ایدی، که آنی فلسفه بر باد ایتسون؟! بولماغاچ بغدادنی علم مرکزی یاصاغان نرسه یونان ترجمه‌لری توگل‌ده عرب شعرلری ایدی میکاننی؟ شبهه‌سز عباسیلردن؛ اوّل عرب تلینه یونان فلسفه‌لرینی ترجمه ایتدروچی خلیفة الرسول المنصور بولمشدر. قارایق المنصورڭ ایتدردیکی ترجمه‌لر یونان فیلسوفلردن قایسلارنقی ایدی. شبهه‌سز: افلاطون، آرسطو، بطلمیوس، اقیلدس کبی زمانمزده فکرلری دستور العمل ایتلگان ذاتلرڭ اثرلریدر. بناءً علیه عباسیلر ترجمه‌لرینڭ فائده، ضررینی بلوب اسلامیتکه موافق بولغانلرینی نشر ایتولری آڭلاشلادر. عربلرده المنصور زماننده الك علما کوب، مدنیت کیك بولوب صوڭدن مدنیتلرینی یوغالتدیلارمی؟ یا که صوڭدن علم معارف کسب ایتوب بتون دنیاغه استاذ، حاکمیتلرینی طانتدیلرمی؟ شبهه‌سز عربلرده علم معارف دوری دین ایله علومنی برگه جیغاچقنه المنصور دورندن باشلانادر. کاغد ایجادی، مطبعه اسبابن خصوصا علم حقوق وعلم طب کبی شیلر عرب یونان مدنیتنڭ اختلاطندن وجودکه کله‌در.

ایندی قرآن کریمنی درویشلر نڭ تفسیرینه کیلساك: فلسفه ایله اشتغال ایتوچیلر قرآن کریمنی عقلدن بعید، حقدن خارج تفسیرلر ایله تفسیر ایتدیلرمی؟ یا که بی بهره، ضاعلر، مدیثچیلرمی! شبهه‌سز صوڭغیلاری. چونکه اوّلگی صنفڭ تفسیرلری بولسه بوکونده رحمت الهیه کبی بیوك مسئله‌لری اثبات ایتوده یاردمچیلرمز، مرجعلرمزدر. اما بر طاقم وضاعلرنڭ قرآن کریمدن خارج اسرائیل قصه‌لرندن عبارة نرسه‌لر کوچروب؛ مذهب تشکیل ایتولرینی خروفات تاراتولرینی دین مقدسهٔ اسلامیه اوستینه طاغا آلمغانمز کبی فلسفه اوستنده یوکلته آلمامز (بلطرغی جوزیلر، رازیلر، غزالیلر وآنلارنڭ مقابلی کعب الاحبار ابوهریره حدیثچیلری خاطرمزده طورر‌غه تیوش)

ایکنچی، موسی افندی «بن تطبیق طرفداریم فلسفه ایله تفسیر طرفداریم توگلمن» دی. موسی افندی‌نڭ بو قسقه جمله ایله افاده قیلغان فکری اولگی‌دن‌ده سیرره‌ك. درست، دینلر عموما قورال منزلنده بولمی بلکه کشیگه تعقیبی تعیینله‌نگان بر مسلکدر. بو ایسه کوب تطبیق وفلسفه‌گه حاجتسز دیساکده شریعت حقوقنی علوم وفنونغه وحیات اجتماعیه‌گه تطبیق ایتمگاننی معنی ایله تلقی ایته‌مزده نی، دیوب تعلیم، تبلیغ ایته‌مز؟ دینمز حیات اجتماعیه‌گه تطبیقنی قابل توگلمی؟ یا که تطبیقدن خالیمی؟.

ایکنچی نظریه‌سی قاراسین «فلسفه ایله تفسیر طرفداری توگلمن» دی. عجبا! محدثلر مفسرلرنڭ معناچغارالمی ناسخ منسوخ دیوب کیتکان حریت دینیه، حریت وجدان بوڭا مقابل صوغش آیتلری، علم منطق، علم اخلاق، بلاغت ایله تأویلسزگنه طوب طوری ناسخ منسوخسز زمانمزده ایضاح قیلنه آلدیلار میکان؟! رحمت الهیه کبی مسئله‌لرنی علم مابعد الطبیعه‌گه مراجعت ایتمیگنده قرآن کریمدن آلوب چغوب بولدیمیکاننی؟!

حقیقتدن کوز یوممیمز، درست، قرآن کریم عبادت، حقوق حاصل اجتماعی مسئله‌لرده غایت روشاندر. لکن فکرڭ علویت ارتقاسنی تله‌گان آیتلرده اربابینه مقصد معلوم بولسه‌ده فلسفه‌گه مراجعت ایتمایچه خصممزنی قناعتلاندره آلمامز ظن ایدرم.

اوچنچی، موسی افندی «دین‌ده توگل، کتب دینیه‌ده «اسرائیلیت» قسمی باردر. عالمڭ هیئتنه، خلقنڭ کیفیتنه قاراب انسانڭ استقبالده حیاتنه دائر سویلنمش سوزلر کبی بن اوبله سوزلره «زماننه کوره سویلنمش تخمیناتدر» نظریله باقارم جرحلریله‌ده تأویللریله‌ده ماتاشمام» دی. اسرائیلیات قصه‌لری تخمینات، دی. دیمك ظن ایله سویله‌نلگان سوزلر.

ای اثباتده قطعی، حقیقی دلیللار قوللانوچی! بوحقده آڭلاومز خطا اولسه حقیقت نامینه سوزڭزنی ایضاح ایتوڭز. اگرده آڭلاغانمزچه بولسه، یوسف قصه‌سی اقتصادقه، مکارم اخلاقغه وبنی اسرائیل‌دن موسی قصه‌سی کبی بر ملتنڭ انقراض حالندن قوتلوغه الڭ بسیطچه اویره‌تکان تخمینی قصه‌لرنڭ برینڭ‌گنه مثلنی تله‌گان ادیب تله‌گان شاعرڭزنڭ (معری بولسون . . . تالستوی بولسون) اثرلرندن انسانیت نامینه عرض ایتڭز، که یا کادن دستورمز اولسون. سزگه‌ده الله رحمت ایتسون!

زینت الله حمیدی.

ایدلنڭ بوُزی قوزغالاچغی امید ایتله. ایدلنڭ صوتیزلك ایله آرتا باشلادی.

پویزنڭ کیتووی- ایدل آرقلی یولچیلرنی چغارو اوچون، بایتاق وقت کیره‌ك بولغانلقدن، ۹نچی نومیر پوچتاوای پویز کوندزگی ساعت بر ۵۵مینوتدن کینه باشلادی.

اوچ آلو- اوتکان سنه زویه اویه‌زندن ژینکوۋا فامیلیه‌لی ۲۱ یاشلك قز قزانغه اورن ازله‌رگه کیلگان ایکان. اورنغه کره آلماغان، شول سببدن مارطینف اسملی ۲۵ یاشلك یگت ایله طانشقان برگه طورا باشلاغانلر. لکن آنلرنڭ دوستلقلری اوزاققه بارماغان. بر کوننی آچولانشوب آیرلشقانلر. ژینکوۋا سویگانینڭ آلداوینه هم هیچ بر سببسز طاشلاوینه آچولانوب یورگان ایکان. بر کوننی مارطینفنڭ فاتیرینه کیلگان ده، اوُی آلدینه چاقروب چغارغان وشول آراده سویگانینڭ بیتینه کوکرت کیسلاتاسی سیبکان. مارطینفنی بیك آغر حالده شاموف شفاخانه‌سینه ییبه‌رگانلر ایکان. آنڭ بیتلرینڭ کیسلاتا ایله یانوب بتکانلگی هم صول کوزینڭ ضعیفله‌نگانلگی معلوم بولغان. ژینکوۋا پالیتسه طرفندن قولغه آلنغان.

مهاجرلر - رسمی حسابلردن آڭلاشلدیغینه قاراغانده ۱۹۱۰ نچی یل اچنده قزان ولایتندن ۲۵۷۹ کشی سبر طرفینه هجرت قیلغانلر.

میشچانلر جیلشی - برنچی آپریلده جمعه کون کیچکی ساعت ۷ یارمده میشچانسکوی صابرانیه‌نڭ عمومی جیلشی بولاچق. مجلسده قارالاچق مسئله‌لر آراسنده یاکادن اوچ یلغه میشچانسکی اسار استا صایلاو مسئله‌سی ده بار.

حبسلر- برنچی چاستنڭ پالیتسه‌سی تورلی شبهه‌لی کشیلرنی طوتارغه چققان ایکان. بر کون اچنده بولاق بوینده بوچاروفنڭ کیچ قونار اوچون، آچلغان یورطندن ۷۵ له‌ب کشینی قولغه آلغان.

سۋیت تیاتری - مساه‌ان کینیماتوگرافلرندن «سۋیت» تیاتری کورسه‌ته طورغان رسملرینڭ یاخشیلغی ایله خلقنڭ دقتن کوندن کون جلب ایته. خصوصا صوڭغی پروگرامنده کورسه‌تکان رسملری آراسنده روس شاعرلرندن نیکراسفنڭ شعری بوینچه آلنغان «آصلامچیلر» هم ترك عسکرلرینڭ بدویلر ایله صوغشولری حقنده‌غی رسملر بیگره‌ك اهمیتلی ایدی. حاضرگی کونده «سۋیت» تیاتری ۲نچی درجه‌ده‌گی کینیماتوگرافلر جمله‌سینه یازلغان. شول سببدن بوندن صوڭره آنده رسملر ۳نچی درجه‌ده‌گی کینیماتوگرافلرغه قاراغانده آلدانراق کورسه‌تله‌چك.

پاصساژ تیاتری. مذکور کینیماتوگرافده اون اوچنچی عصرده دنیاغه کیلگان ایتالیه شاعرلرندن مشهور دانته‌نڭ «اعراف وجهنم» نام اثرندن آلوب یاصالغان رسملر کورسه‌تله باشلاغان ایدی. دانته بو شعرنده جهنمده‌گی کشیلرنڭ نی روشده عذاب قیلنولرن تصویر قیلا. رسملرده‌ده آنڭ تصویرلری کورسه‌تله. دانته‌نڭ تصویری بوینچه جهنمده حضرت رسولنڭ عذاب قیلنوون ده کورسه‌تکان یبری بولغان. اورینبورغده‌غی مسلمانلر بو رسمگه قارشی پروتیست بیروب لینه‌نڭ شول یبرن کیسدروب آلدرغانلر ایدی. بو رسمنی قزانده قویا باشلاغاچ قزان مسلمانلری ده تیاتر خوجه‌سینه مراجعت قیلغانلر ایدی، تیاتر خوجه‌سی اول اورننی اوّلدن اوك کیسوب قالدرغانلغن اعلان قیلدی.

اداره‌دن - ییدی صو ولایتنده زلزله ضرر کورگان کشیلر فائده‌سینه اداره‌مزده باریسی ۸۲صوم ۶۳ تیین اعانه جییلغان ایدی. اوشبو آقچه‌لرنی کازناچیستواغه هم ولایت کامیتیتینه طابشروب بتردك. بوندن صوڭره «یولدز» اداره‌سنده آنلر اوچون، اعانه قبول ایتلمه‌یه‌چك. اعانه جیغان کشیلر طوغری ترکستان گینیرال گوبیرناطوری اسمینه ییبه‌رسونلر.

اعانه - صامار ولایتی قوُتلومبت قریه‌سنده معلم شیخ الدین جعفرف جنابلری واسطه‌سیله زلزله‌دن ضرر کورگانلر فائده‌سینه جییلغان ۳ صوم ۲۵ تیین اعانه اداره‌مزگه طابشرلدی.

قزان اویه‌زی صرقمو آولینڭ امامی شیخ عطار افندی مختارف شونلغی بیچاره‌لر اوچون، ۱۷صوم اعانه جییوب، مفتی حضرت اسمینه یوللاغانلغن اداره‌مزگه خبر ایته.

منظوم سوزلر.

غیبت. (نیکیتن‌دن).

ایزگیلرچه طوُر، عبادت قیل، جلا،
یاکه کوُل، آز، اوینا، شاولا، یوُر، دولا،
باری بر غیبت گناهڭنی طابار،
جلّادڭ اول - سوز بله‌ن باشڭ چابار.
اول ایشك آچماس، ایشك آستدن کروُر،
طاش اچندن، دیگز آستندن یوُروُر.
بارمی عیبڭ، یوقمی - اول شاولاب یاطوُر،
مه‌ڭگیگه اسمڭنی طاپلار، پچراتوُر.
فیل ایته‌ر چبنڭنی، اوزڭنی صاتار،
پاك آطڭنی پلچراق بازغه آتار.
شول یاوز غیبت ناموسڭنی واتار،
آوری بیك غیبت بله‌ن بزنڭ تاتار.

سونچه‌له‌ی.

اداره‌دن جوابلر.

خوالین اویه‌زی زیمنیچه قریه‌سینڭ ملا کشاف پاتیینی جنابلرینه:

برماستاق قریه‌سینڭ کتبخانه‌سی اوچون برنیچه گازیته‌نڭ صحیفه‌لرن طوتر ومعقول توگل. قرائتخانه‌نی یابدررغه یوروچیلر آراسنده سز بولماغان بولسه‌ڭز حقیقت اوز اوزندن ظاهر بولور. آنڭ اوچون گازیته‌نڭ برستونن طوتورلق مکتوب یازارغه لزوم بولماسه کیره‌ك.

ناشر ومحرری: احمدهادی مقصودی.

قزانڭ بازار بهالری:

۲۸ نچی مارطده

یلقی یال، قویرق ایله	۶صوم	۷۵تیین
قوری صغر یوطی	۱۵ «	— »
چی صغر یوطی	۵ «	— «
قوری باشماق یوطی	۱۴ «	— «
ویتکه یاباغه	۳ «	۸۰ «
آبویکه قوری یوطی	۲۲—	— »
چی آبویکه یوطی	۱۰ «	— »
بالوی قوری یوطی	۱۶ «	— «
بالوی چی یوطی	۶ «	— «
صارق تکه‌سی	— «	۶۰ «
ایری صارق روسکی	۱ «	— «
چیرکلسکی صارق	۱ «	۲۰ »
کجه		۵۰ «
جال قوری یوطی	۱۰ «	— «
قل قوری یوطی	۲۰ -	۲۲ «
بورصق	۱ «	۵۰ »
آق قویان	— «	۲۳ »
روساك قویان	— «	۴۰ »
چال قویان	— «	۷ »
آق تیین	— «	۲۰ »
یغار	۱ «	۸۰ »
بولکی قزل	۱۰ »	— «
آص	۱ «	۸۰ »
جاشکه لادنکه	۴ »	— »
موئی طای	۳ »	۵۰ »
آق کرمن		۶۰ »
قاره کرمن	۱ »	۴۰ »
[illegible]	۵	— »
صاب مایی یوطی	۶ «	۶۰ »
چی مای یوطی	۳ «	۴۰ «
[illegible]	«	۷۲ «
[illegible]	— »	۴۵ «
[illegible]	[illegible]	[illegible]
ازیونی ایری	۶ «	— »
ازیونی واق قاوریسز	۱۰ «	— »
ایچی تیریسی	— «	۱۸ »
ات تیریسی ایری	— «	۲۵ »
سوصار	۱۱	— »
[illegible]	۱۷	— «

شرقی قازلق کارخانه‌سی
Восточная колбасная
برنچی مرتبه اولارق مسلمانلر آراسنده ۵۰ تورلیه‌ب قازلق، کالباصا، باصدرما [illegible] یباره‌در. [illegible] له‌گان کشلرکه پریسکورانت بوش یباره‌در. شعبه‌سی: اوسیه‌ده‌ۋاژسکی هم صامالیوت پریستلری آراسنده.
Казань, Евангилистовская ул. домъ Сабитова, Абдулла Кильдишевъ.

کیره‌ك بولماغانلقدن صاتلادر پرالوتکه هم دامسکی شارابان. بیش بالتاده برنچی زیلانتوفسکی اورامده کورمانایف یورطنده ایسلانوفقه [illegible].

ماگازین بیرلدر
گالانتیریه، ایکروشچنی طاوارلری هم آبستانافکه‌سی ایله. بالق بازارنڭ «نوۋوی نومیرا» آستنده، «طروداۋای سایوز» کیبتی کورشیسنده. کیره‌ك کشی رحیم ایتسون.

پیچه‌ن بازارنڭ آپانایفلر یورطنده
صلاح الدین مقصودی
دکاننده کون ماللری هم آیاق کیملری آرزان بها ایله صاتلمقده.

اورن ازلیم، ایمینیه‌گه پریکازچیقلققه یاکه کاسیرلقغه. مسلمانچه بله‌م.
کول بوینده بیگه‌یف شاکر یورطنده کجه ولی ایشگی آلدنده صبغت الله حبیبو اللین.

کیسو هم تگو مکتبی
زاخاروۋا - پاتانیخیننڭ
А. С. Захаровой-Потанихиной.
ووزنیسینسکی اورامده پاولوۋ یورطنده. قزلر قبول ایتله. مسلمان قزلری اوچون مسلمانچه سویله‌ی بیلوچیلر بار. اش ایرته ۸دن ۳ که قدر. شوندوق خاتون قز کولمه‌کلری هم کیملری تگه‌رگه قبول ایتله. نیچه‌یللردن بیرلی کامل مهارت ایله اش ایتله.

یاڭا اوقورغه باشلاغان مسلمانلرغه روس لسانندن هم علم حسابدن درسلر بیرم. اوقتو اوچون قیمت آلیم. نیچه یللردن بیرلی تجربه‌م بار. [illegible] یورطنده اوچینل خومسکی.

چیتکه کیته‌رگه اورن ازلیم کیبتچلککه یاخود باشقه خدمتکه بولسه‌ده یاری. روسچه بله‌م.
آدرس اداره‌ده.

موزیکالنی ماستیر علاءالدین عین الدین اوغلی سیفوللین قزانده
یاڭا اختراع
قول ایله اوینی طورغان پیانینو میلادیك اوچون میخانیزم اختراع قیلدم. بو میخانیزمنی هر بر قول ایله اوینی طورغان پیانینو میلادیکلرغه قویارغه ممکن. بو خانیزم ۵ مینوت قدر وقت اچنده ۹ میتر اوزونلقنده‌غی نوتالرنی اویناب چغا آلادر. میخانیزمنڭ یاخشیلغی اوچون ۱۹۰۹ نچی یل قزان ۋیستافکه‌سنده زور کوش میدال آلندی.
میخانیزمنڭ بهاسی بر تورلیسی ۳۰صوم، اعلا درجه‌ده‌گیسی ۳۵صوم. آدریس:
Казань, Евангел ул., д. Исхака Мавликеева. Музыкальному маст. Гилязетдину Гайнутдиновичу Сайфуллину.

تجربه‌لی اوچیتلنیتسا اورتا مکتبلرنڭ توبه‌ن صنفلرینڭ پروگراملری بوینچه حاضرلی هم تکرار قیلدره. اوچیتللککه حاضرلی. هیچ ده اوقی بلمی طورغان کشیلرگه اصول شفاهیه ایله روس تلی اوقتا. قز خاتونلرنی ایولرینه باروب ده اوقتا. یامسکوی اورامده اسمولینسف یورتنڭ اوچنچی نومیره فاتیرده آ. م. ۋایدینوۋا.

مسلمانچه یاخشی بله طورغان هم کوب یللر تجربه کورگان اوچیتل، روس تلندن درسلر بیره. بولاق بوینده «بیان الحق» اداره‌سی اوستنڭ ۱۱نچی نومیر فاتیرده ماکسیم آرخیپوۋیچ استیپانف.

اورن ازلی!
روسچه هم تاتارچه بله طورغان بر مسلمه خانم کاسسیرشه‌لقغه یاکه کیبتکه طوروغه اورن ازلی.
آدریس اداره‌ده.

شرف الدین شهید اللین نڭ طارغاوای - پرامیشلیتی
۱۹۱۲ حاضردن ۱صوم ۲۵تیین
۱۹۱۲ باصلوب چققاچ ۱صوم ۵۰تیین
سوداگر کالینداری
۱۹۱۱نچی سنه اوچون باصلوب چقدی. صاطلمقده. بهاسی ۱صوم. پوچته ایله ۱صوم ۱۲تیین. مراجعت قزانده «معارف» کتبخانه‌سینه. تفصیلات ۷۰۰نومر «وقت»ده.
۱۹۱۲نچی سنه اوچون ,,سوداگر کالینداری'' باصورغه حاضرلنمکده. روسیه، آزیه، سیبیریه، بخارا، خیوه و قطای ایچنده‌گی مسلمان سوداگرلرینڭ مکمل آدریسلرینی بو کالیندارغه بوش باصلور.
هر شهر هر قریه
ترقی پرور و ملتن سویگان یاشلردن خدمتلرین آیامای سوداگر وه‌نرمندلرنڭ آدریسلرینی یازوب کوندرمکلرینی ,,سوداگر'' اداره‌سی رجا ایده‌در. آدریسلری درست و آچق، فیرمه اسمی روسچه هم تاتارچه یازلوب نی مان ایله سودا قیلدغی ذکر ایدلور (باکالیه، مانوفاکتوره، جون، جباغه، صیریه و اوزگه‌لر) بو صوڭغی‌لری یالغز تاتارچه یازلسه‌ده یاری. ممکن قدری پوچته و تیلغراف آدریسی، تیلیفون نومری؛ جمعیتلرنڭ آدریسلری رئیسلرینڭ اسم و فامیلیه‌لری. قرائتخانه‌لر و ناظرلر، فابریك و زاۋودلر رابوچی‌لرینڭ حسابی. یللق اشله‌گان اشی و اوزگه‌لر. ماکلر، کامیسیونیر و اوزگه سوداغه تعلقلی کشیلرنڭ آدریسلری. قریه و شهرلر یازلغانده قایو گوبیرنا اویاز و ۋولستلری روسچه هم تاتارچه یازلسون.
۱۹۱۲ نچی سنه اوچون ,,سوداگر کالینداری'' یاڭادن تیکشرولوب خبرلرینی یاکارتلوب و آرتدرولوب هم ۲ مرتبه زورایطلوب باصلور.
بهاسی حاضردن آقچه سن ییبه‌روب یازلوچیلرغه ۱ صوم ۲۵ تیین هم پوچته خراجتی توله‌مسلر. باصلوب چققاچ بهاسی آرطدرولور ۱ صوم ۵۰ تین بولوب آلدروچیلر پوچته خراجتی توله‌رلر. نالوژ ایله حاضردن زاکازقول ایدلمس. آدریس:
Казань, Ш. Шагидуллину № 10.
۱۹۱۲نچی سنه ,,سوداگر کالیندارینه'' هر نوع ریکلاملر - اعلانلر قبول ایدلوب آصوبی تاریف ایله باصلور. مراجعت اوچون آدریس:
Казань, Ш. Шагидуллину № 10.

بلغار
همه نومیرلر ماسلنی کراسکه ایله بویالغان؛ الکتریق ایله یاقترتیله، پار ایله جلتوله. جماعتلری ایله کیلوچی مسلمانلرغه آیرم شیرمه‌لی نومیرلر، خاتونلر ایرلر اوچون آیرم جلی بدرفلر حاضرلنمشدر. نومیرده پوچته تیلیغراف وباشقه یومشلر اوچون خدمتکارلر، اطاعتلی خادم وخادمه‌لر موجوددر. ایکی زور زالده، هر وقت مسلمان، روس وترکیه غزیته و ژورناللری موجوددر. آشخانه ماهر آشپشروچیلر اداره‌سنده بولوب هر وقت حفظ صحتکه موافق طعاملر حاضرله‌نه. بوفیتده هر تورلی مینیرالنی صولو قواصلر باردر. نومیرلر ۵۰ تییندن باشلاب اوچ صومغه قدر. آیلقلاب کیلشو ایله. مال آلوب کیلوچیلرگه اسقلادلر حاضردر. تیلیفون نومری ۷۴۸ حرمتلو مشتریلرمزنڭ توه‌روحیه‌لرینی اویغاتوو توه‌سمعیه‌لرینی خوشلاندرور اوچون خصوصی صورتده حاضرلنگان اویون ماشیناسی زالنی تزین ایته‌در.

فیرمه‌مز ۱۹۰۹ سنه قزان ۋیستافکه‌سنده زور آلطون میدال آلدی.
مغازینلرمزده هر وقت
آرزان بها ایله صاتلمقده‌در:
چن کنیتیل هم یفه‌ك ایله چیگلب اشله‌نگان اعلا طاقیه هر تورلی کله‌پوش، فس، هم قالفاقلر، چن انجیلی کله‌پوش وقالفاقلرده اشله‌ب بیررگه زاکاز قبول ایته‌مز.
صومیغه ۲۵ تیین زادانکه ییبه‌رگان مشتریلرمزگه هر طرفقه پوچته هم کانطورلر ایله نالوژنی پلاتیوژ قیلوب هیچ توقفسز ییبه‌ره‌مز.

سودامزنڭ باشلانووی ۱۸۶۸ سنه‌ده. تیلیفون نومری ۷۷۱.
عین الدین ثابتف
گلاونی اسکلادمز قزانده تیخۋینسکی اورامده اوز یورطمزده.
آتدیلینیه‌مز پیچه‌ن بازارنڭ مسجد آستنده
یارمینکه‌لرده:
مکاریه‌ده مسجد قارشوسنده اوز کیبتمزده ۱۲نچی و۱۴نچی نومرلرده. اربته‌ده گاستینی ره‌تده. بوگلمه، مینزه‌له، بوی، اوفی، استرلیطاماق، به‌له‌به‌ی، سمبر، چاللی وغیرلرده.
آدریس: Казань, Главный Складъ: Гайнутдину Сабитову.

۱
یولدز کتبخانه‌سی
۱) (معلم اول) اصول مدیه اوزره ترتیب ایدلمش الفبای ترکیدر. و الفبا ایله ۷نچی یاشلك بالانی ایکی آی اچنده ترکیچه اوقورغه هم یازارغه اویره‌تمك ممکندر. اوقتو اصولینی اویره‌تمکه هیچ حاجت یوقدر. کتابنڭ اوزینی کورانده نیچك تعلیم قیلناچغینی هرکم آڭلارلقدر. قزان، کیرمان، حاجی طرخان، اوفا، اورینبور، قازاقستان، ترکستان، داغستان، سیبیریه، جونغاریه وقاشغار طرفلرنده جدیدی وقدیمی مکتبلرنڭ کوبسنده بو الفبا قبول ایدلمشدر. حاضرده (۱۵)نچی باسماسی نشر اولندی . . . . بهاسی (۸) تیندر.
بو کتابلر اوچون آرینبورغ، اوفا هم قزان کتابچیلرینه مراجعت ایتمه‌لی.

۲
یولدز کتبخانه‌سی
«یولدز» کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:
۲) (معلم ثانی) اصول تحریکیه اوزره ترتیب ایدلمش الفبای عربیدر. بو الفبانی معلم اولنی اوقوب تمام ایتکان بالالرغه، قرآنی درست و تیز اوقومغه توشندرمك اوچون تعلیم ایدلور. بونڭ آخرنده (۳۰) قدر قسقا سوره‌لر بالالر اوزلری طانوب اوقورلق درجه‌ده ایری حرف وحرکات ایله آچق شکلده طبع ایدلمشدر. بر آی اچنده بو الفبانی اولندن آخرینه قدر اوقوغان بالاغه طوغری قرآن کریمنی تعلیم قیلنا باشلانور. حاضرده (۵) نچی باسماسی نشر اولندی بهاسی . (۷) تییندر.
۳) (قرائت) بو کتابده قرائت عربیه وتجوید قرآن حکملری بیك آچق صورتده بیان قیلنمشدر. استاذدن قرائت ایتمه‌گان وعلم تجویدنی اوقوماغان کشی ده بو کتاب ایله قرائتینی درسته‌مك ممکندر. ایکنچی باصماسینڭ بهاسی (۶) تییندر.
بو کتابلر اوچون یولدز اداره‌سینه توگل، قزان کتابچیلرینه مراجعت ایتمه‌لی.

۳
یولدز کتبخانه‌سی
«یولدز» کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:
۴) (مشق خط) شاگردلرنی حسن خط قاعده‌لری بوینچه ماتوریازارغه اویره‌تمك اوچون ترتیب ایدلمش مشق اورنه‌گیدر. بو اورنه‌كنڭ اوستینه یوقا کاغد قویوب، قامش قلم ایله یاکه قییق تیمر قلم ایله یاکه یاتسی وقییق یونلمش کارانداش ایله تکرار یازا یازا بالالرنڭ یازولری بیك تیز گوزه‌لله‌نه‌در. یازونی مشقی یازا بلمه‌گان الوغ کشیلرده اوشبو مشقنا مه ایله گوزل ومشقی یازارغه اویره‌نمك ممکندر.
. . . . ایکنچی باسماسینڭ بهاسی (۷) تییندر.
بو کتابلر اوچون یولدز اداره‌سینه توگل، قزان کتابچیلرینه مراجعت ایتمه‌لی.